

วารสารวิชาการ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก

INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION
: EASTERN REGION JOURNAL

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1
เดือน มกราคม - มิถุนายน 2568

VOL. 4 NO. 1
JANUARY - JUNE 2025

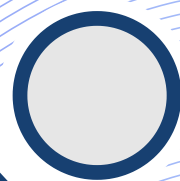
ISSN 3057 - 0565 (Online)

Our Phone
038 616 434

Our Website
<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/ivee>

แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก
เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพสู่อาชีวศึกษาสมรรถนะสูง
The management guideline in small education to raise the
high quality in vocational education.

ชนาธิป สุภามงคล¹
Chanathip Supamongkol¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กที่สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนและบุคลากรให้รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับนโยบายอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการตามแนวคิดระบบและทุนมนุษย์ควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบาย 8 วาระงานพัฒนาอาชีวศึกษา (8 Agenda) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในยุคอุตสาหกรรม 4.0 ผลการศึกษาเสนอแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาทุกที่ทุกเวลา การพัฒนาทักษะวิชาชีพที่สามารถรับรองได้ (Skill Certificate) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน ระบบเทียบโอนหน่วยกิต และการยกระดับผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลลัพธ์ของแนวทางที่เสนอแนะ สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษา และศักยภาพของผู้เรียน รวมถึงทำให้สถานศึกษาขนาดเล็กสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก อาชีวศึกษาสมรรถนะสูง การขับเคลื่อน 4 วาระงานพัฒนาอาชีวศึกษา

Abstract

The purpose of this article is to management guidelines for small educational institutions in order to enhance educational quality aligned with high-performance vocational education policies. The study applies systems theory and human capital theory as the management framework, combined with the implementation of Thailand's 8 Vocational Development Agendas. The results present key approaches such as anytime-anywhere vocational learning, professional skill certification, private sector collaboration, credit bank system, and development of teaching staff in small colleges. These approaches lead to improved quality of both teachers and students, enabling small institutions to effectively adapt to the dynamic labor market.

¹ วิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

¹ Assistant Teacher, Nakhon Pathom Polytechnic College Office of the Vocational Education Commission

* Corresponding Author, Email : Chanatip.bicc@gmail.com

Received : 01 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2025 Revised : 25 พฤษภาคม ค.ศ.2025 Accepted: 30 พฤษภาคม ค.ศ.2025

Keywords: Small school management, High-performance vocational education, 8 vocational development agendas

1. บทนำ

สถานศึกษาขนาดเล็กในประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายในการจัดการศึกษา ทั้งในด้านงบประมาณที่จำกัด การขาดแคลนบุคลากร และข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนและศักยภาพของสถานศึกษาในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในยุคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพจึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และในปัจจุบันสถานศึกษาขนาดเล็กในประเทศไทย โดยเฉพาะในระดับอาชีวศึกษา กำลังเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณที่จำกัด การขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา และข้อจำกัดทางโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและความสามารถของสถานศึกษาในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

จากนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาคุณภาพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการบริหารจัดการในวิทยาลัยขนาดเล็กต้องสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) [1] การดำเนินงานผ่าน 4 วาระงานพัฒนา (8 Agenda) เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญและทักษะเฉพาะด้านให้กับนักศึกษาอาชีวศึกษา (กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2567) [2] ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในยุคที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น เมื่อการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคนในชาติ ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาก็เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคนให้เกิดสมรรถนะที่เลิศ แนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาและบุคลากรการศึกษาคือ ต้องพัฒนาผู้สอนให้เป็นผู้สอนผู้พัฒนาชุมชนและพัฒนาผู้สอนให้เป็นช่างฝีมือชำนาญการเป็นผู้สอนในโรงงาน การปรับบริบทด้านปริมาณผู้เรียนรुकสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่กลุ่มด้วยโอกาส เช่น สถานพินิจ/ค่ายทหาร และกลุ่มแรงงานต่างด้าวนำผู้เรียนที่ Drop out กลับสู่ระบบการศึกษา ด้วยนโยบายการพัฒนาอาชีวะ การขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่าน 4 วาระงานพัฒนาอาชีวะ (8 Agenda) ซึ่งวิทยาลัยจะต้องเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญด้านการพัฒนาทักษะสมรรถนะร่วมกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีไปพร้อม ๆ กัน เพื่อการประกอบอาชีพให้กับคนทุกช่วงวัย โดยมีการบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เป็นศูนย์การเรียนรู้ถาวรในรูปแบบต่างๆ เช่น ศูนย์การเรียนรู้อาชีพตามอัธยาศัย เพื่อชุมชน และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เป็นต้น ในการดำเนินงานจะใช้หลักการตามโมเดลใหม่ที่ตอบโจทย์ประเทศไทย ซึ่งเป็นกลไกที่เป็นรูปธรรมของ Thailand 4.0 โดยเน้นการพัฒนาบรรษัทและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานและเชื่อมโยงข้อมูลที่มีคุณภาพสูง

นอกจากนี้ ความสำคัญของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษายังมีบทบาทสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะการวางระบบที่สามารถเชื่อมโยงการจัดการบุคลากร ทรัพยากร และนโยบายให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวมการดำเนินงานตามนโยบาย 8 วาระงานพัฒนาอาชีวะ (8 Agenda) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ถือเป็นกรอบสำคัญที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) การพัฒนาทักษะวิชาชีพผ่านระบบ Skill Certificate การสร้างศูนย์ช่างชุมชน หรือการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษายุคใหม่ ทั้งหมดนี้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบภายใต้กรอบแนวคิดที่ชัดเจน

ด้วยเหตุนี้ บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนและบุคลากร ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยอิงจากทฤษฎีระบบ (Systems Theory) และทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ซึ่งเป็นกรอบการคิดเชิงกลยุทธ์ที่สามารถนำมาปรับใช้กับบริบทของวิทยาลัยขนาดเล็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถสร้างสมรรถนะที่สูงขึ้นในผู้เรียน ผู้สอน และองค์กรโดยรวม พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งการทำงานในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารจัดการที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21 การทบทวนวรรณกรรมในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา และการดำเนินงานตามนโยบายอาชีวศึกษายุคใหม่

แนวคิดเกี่ยวกับสถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กมักเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาขนาดเล็กยังคงมีบทบาทสำคัญในชุมชน โดยเฉพาะในเขตชนบท การบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องมีแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะ งานวิจัยของภักดีลัญญ์ ทรัพย์เจริญ (2566) [3] ระบุว่ากรณีส่วนใหญ่

ร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อความยั่งยืน

ทฤษฎีระบบ (Systems Theory)

แนวคิดของทฤษฎีระบบเสนอว่าแต่ละองค์ประกอบภายในองค์กรมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันการบริหารที่มีประสิทธิภาพจึงต้องมองภาพรวมอย่างเป็นระบบ (Systemic Thinking) และบริหารความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีกลยุทธ์ (Chukwuaguzie, 2022) [4] ทฤษฎีนี้เหมาะสำหรับการประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีทรัพยากรจำกัด โดยการจัดการกระบวนการทั้งด้านวิชาการ บุคลากร และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายให้เชื่อมโยงกันอย่างสมดุล

ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory)

Gillies (2017) [5] ชี้ให้เห็นว่าการลงทุนในการศึกษาคือการลงทุนในทุนมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลต่อศักยภาพในการประกอบอาชีพของประชากรในระยะยาว ในบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็ก ทฤษฎีนี้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนผ่านการเสริมสร้างทักษะ ความรู้ และสมรรถนะ รวมทั้งการพัฒนาผู้สอนและบุคลากร เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นโยบาย 8 วาระงานพัฒนาอาชีวะ (8 Agenda)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2567) [6] ได้กำหนดแนวนโยบายสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 8 วาระ เช่น การเรียนรู้อาชีวศึกษาทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime), การรับรองทักษะวิชาชีพ (Skill Certificate), การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ และการส่งเสริมภาพลักษณ์ใหม่ของอาชีวศึกษา แนวนโยบายดังกล่าวถือเป็นเครื่องมือบริหารจัดการที่สามารถนำมาปรับใช้กับสถานศึกษาขนาดเล็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในระดับนโยบาย งานวิจัยของศิริกรณ์ เอ่งฉ้วน และคณะ (2565) [7] สนับสนุนการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ภาคเอกชน และภาคสังคม เพื่อผลิตกำลังคนที่ตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรม ในต่างประเทศ Cui (2024) [8] เน้นย้ำการบูรณาการการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเรียนอาชีวะ ในขณะที่ Zylfijaj & Shaqiri (2024) [9] ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานยุคใหม่

ผลการวิจัย

1. สถานศึกษาขนาดเล็กกับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

สถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และโครงสร้างพื้นฐาน แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคนอาชีวะในระดับพื้นที่ (กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2567) [2] การบริหารจัดการที่เหมาะสมจึงต้องเน้นการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรให้ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน และสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ตามแนวทางจตุภาคี (Quadruple Helix) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2567) [6] การดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เช่น “Multi-Skills Learning Center” และ 8 วาระงานพัฒนาอาชีวะ ช่วยเปิดโอกาสให้วิทยาลัยขนาดเล็กสามารถยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน เพิ่มศักยภาพผู้เรียน (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2567) [10] และผลิตแรงงานที่มีสมรรถนะสูงได้อย่างยั่งยืน (ศิริกรณ์ เอ่งฉ้วน และคณะ, 2565) [7]

2. แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ
สู่อาชีวศึกษาสมรรถนะสูง

การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคุณภาพต้องมุ่งเน้นการวางแผนอย่างเป็นระบบ ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่า และขับเคลื่อนด้วยพันธกิจที่ชัดเจน อิงตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะนโยบาย 8 วาระงานพัฒนาอาชีวะ และวิสัยทัศน์ที่เน้นการผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะสูง (ภักวัญญู ทรัพย์เจริญ, 2566) [3] โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการนั้นจะต้องมีความสอดคล้องกับแนวคิด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษา ดังนี้ (พลตรี อนุรักษ์ เพราแก้ว, 2559) [11]

แนวทางในการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยืดหยุ่นและครอบคลุมทุกช่วงวัย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) [12] การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ (กลุ่มงานวิเคราะห์แผนและงบประมาณ, 2567) [13] การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและภาคธุรกิจ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่กลุ่มเปราะบาง (ธนุ วงษ์จินดา, 2565) [14] และการยกระดับศักยภาพผู้สอนให้เป็นการสำคัญของการเปลี่ยนแปลงยุคพล วิกุโกเศศ, 2566) [15]

รูปแบบการทำงานแบบ “OVEC ONE Team” ที่บูรณาการทุกภาคส่วน เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาขนาดเล็กให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยสมรรถนะที่ตรงความต้องการของประเทศในยุคอุตสาหกรรม 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2567) [6]

3. แนวทางการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 และความต้องการของตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21

การศึกษาในยุค 4.0 ต้องตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการแรงงานที่หลากหลาย สถานศึกษาขนาดเล็กควรมุ่งปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติผ่านความร่วมมือกับสถานประกอบการ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2563) [16]

แนวทางการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มุ่งยกระดับสมรรถนะผู้สอนให้สอดคล้องกับนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็น อาทิ สมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ ทักษะดิจิทัล ทักษะภาษา และความสามารถในการปรับตัวต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2567) ความสำเร็จของการพัฒนาเกิดจากความร่วมมือทุกภาคส่วนในแนวทาง “OVEC ONE TEAM” ที่มุ่งสร้างผู้สอนอาชีวะให้เป็นการหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยผู้สอนต้องสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน (Cui, 2024) [8] และจัดการเรียนรู้ที่เน้นนวัตกรรม มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้เรียนยุคใหม่ (Zylfijaj & Shaqiri, 2024) [9] เพื่อสร้างผู้เรียนที่มีทักษะรอบด้าน พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน และสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศ (Sarala et al., 2019) [17]

4. แนวทางการบริหารจัดการในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงในบริบทที่ตอบสนองนโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษาโดยการขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่าน 8 วาระงานพัฒนาอาชีวะ (8 Agenda)

การขับเคลื่อนวิทยาลัยขนาดเล็กสู่การผลิตกำลังคนสมรรถนะสูง ต้องดำเนินงานตามกรอบนโยบาย 8 วาระงานพัฒนาอาชีวะ (8 Agenda) ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการจัดการได้ดังนี้

วาระที่ 1 ส่งเสริมการเรียนรู้อาชีวศึกษาทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime)

พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์และสื่อดิจิทัลให้สามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลและกลุ่มด้อยโอกาส พร้อมระบบติดตามผลการเรียนรู้ และรูปแบบ “เรียนรู้ด้วยตนเอง” ที่ยืดหยุ่นต่อวิถีชีวิตผู้เรียน

วาระที่ 2 พัฒนาทักษะวิชาชีพ (Skill Certificate)

จัดหลักสูตรระยะสั้นที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน พร้อมระบบรับรองสมรรถนะ ที่ช่วยลดภาระของผู้เรียนและผู้ปกครอง เช่น โครงการ “Learn to Earn” ที่เรียนไปด้วยทำงานไปด้วยได้จริง

วาระที่ 3 ยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง

เสริมสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม พัฒนาหลักสูตรร่วมกัน และใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ควบคู่การฝึกงานจริงในสถานประกอบการ

วาระที่ 4 พัฒนาระบบเทียบระดับและคลังหน่วยกิต (Credit Bank)

สนับสนุนการโอนย้ายหน่วยกิตระหว่างระดับการศึกษา หรือระหว่างสถาบัน พร้อมจัดตั้งศูนย์เทียบโอนในระดับจังหวัดเพื่อให้คำปรึกษาและประเมินผลอย่างมีมาตรฐาน

วาระที่ 5 พัฒนาทักษะทางภาษา (Language Skills)

สนับสนุนหลักสูตรสองภาษา การอบรมภาษาเพื่อการทำงาน และกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพการสื่อสารของผู้เรียนในบริบทสากล

วาระที่ 6 สร้างช่างชุมชน (1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน)

จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมช่างท้องถิ่นทั่วประเทศ พร้อมพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อเชื่อมโยงช่างฝีมือกับชุมชน เสริมรายได้และทักษะให้ประชาชนเข้าถึงอาชีพได้ง่ายขึ้น

วาระที่ 7 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารบุคลากร

จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือครูผู้มีภาระหนี้สิน พัฒนาโครงการครูอาสา และส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสอนและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

วาระที่ 8 สร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษายุคใหม่

ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สะอาด ปลอดภัย มีความสุข และใช้สื่อออนไลน์ประชาสัมพันธ์ความสำเร็จ พร้อมผลักดันโครงการเชิดชูศิษย์เก่าดีเด่น เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและภาพลักษณ์เชิงบวกต่อสังคม

5. กระบวนการบริหารจัดการในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงในบริบทของวิทยาลัยขนาดเล็ก

กระบวนการบริหารจัดการในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงในบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็กนั้นเป็นการจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้เรียนในสถาบันการศึกษานขนาดเล็กให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีระบบ (Systems Theory) (Chukwuaguzie, 2022) [4] และ ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) (Gillies, 2017) [5] แนวทางดำเนินงานสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ (พชร พิมพ์วาปี และ อัจฉรา ศรีพันธ์, 2563) [18]

5.1. การเตรียมข้อมูลนำเข้า (Input) การพัฒนาคุณภาพบุคลากร การออกแบบหลักสูตรที่ตอบโจทย์อุตสาหกรรม และการลงทุนในศักยภาพของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อสร้างทุนมนุษย์ที่พร้อมใช้งาน

5.2. กระบวนการดำเนินการ (Process) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง พร้อมใช้ทรัพยากรภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดการจัดการเป็นระบบ

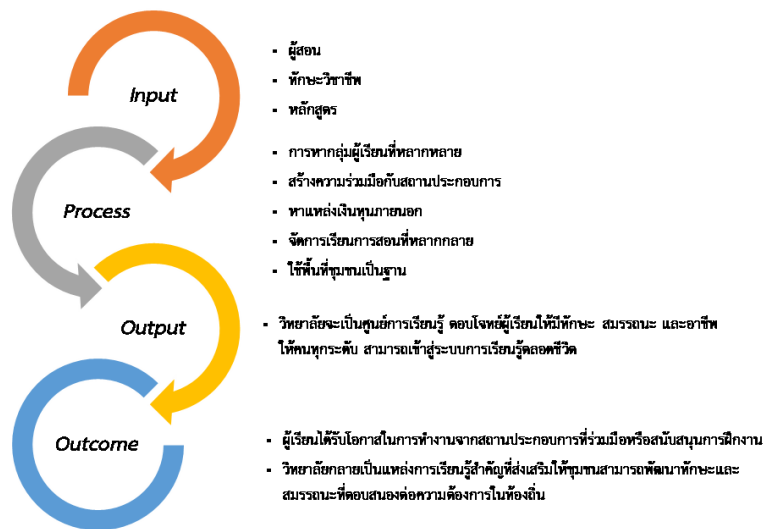
5.3. ผลลัพธ์ที่ต้องการ (Output) ผลลัพธ์ที่ต้องการของกระบวนการนี้คือ ผู้เรียน คุณสมบัติของผู้เรียนที่มีทักษะตรงตามความต้องการของตลาด มีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและสังคมได้อย่างต่อเนื่อง

5.4. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Outcome) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการนี้คือ การพัฒนากำลังคนอาชีวะที่มีคุณภาพสูง ซึ่งช่วยเพิ่มอัตราการจ้างงาน ลดช่องว่างทักษะในอุตสาหกรรม และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นในเชิงเศรษฐกิจและสังคม

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาครั้งนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สะท้อนให้เห็นถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยอิงจากทฤษฎีระบบและทฤษฎีทุนมนุษย์ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแบบจำลองการจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงได้อย่างเป็นระบบ

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการบริหารที่แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมข้อมูลนำเข้า (Input) การดำเนินการ (Process) ผลลัพธ์ที่ต้องการ (Output) และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Outcome) ซึ่งเป็นโครงสร้างที่เชื่อมโยงแนวทางการบริหารเข้ากับการพัฒนาหลักสูตร การใช้ทรัพยากร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยองค์ความรู้ที่สามารถต่อยอดเป็นแนวทางปฏิบัติในระดับสถานศึกษา โดยเฉพาะวิทยาลัยขนาดเล็ก เพื่อให้สามารถปรับใช้กลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพผู้เรียน และตอบโจทย์ตลาดแรงงานอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 กระบวนการบริหารจัดการในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง
ในบริบทของวิทยาลัยขนาดเล็ก

3. บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้เสนอ แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อนโยบายอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง โดยใช้กรอบทฤษฎีระบบและทฤษฎีทุนมนุษย์ในการออกแบบการบริหารแบบองค์รวม

แนวทางที่เสนอ ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา พัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่น การรับรองทักษะผ่าน Skill Certificate การจัดการเรียนรู้ร่วมกับภาคอุตสาหกรรม และการสร้างเครือข่ายข้างชุมชน

สะท้อนถึงการบริหารที่ตอบสนองบริบทจริงของสถานศึกษาขนาดเล็ก และขับเคลื่อนด้วยนโยบาย 8 วาระงานพัฒนาอาชีวะ

การบริหารจัดการในลักษณะนี้จะช่วยให้สถานศึกษาขนาดเล็กสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็น มีงานทำหลังจบการศึกษา และมีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ ดังนั้นการบริหารจัดการเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงของสถานศึกษาขนาดเล็กเป็นการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงในบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้วิทยาลัยเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพให้ผู้เรียนมีทักษะ สมรรถนะ ตอบโจทย์กับตลาดแรงงาน มีอาชีพรองรับ และมีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา

4. เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ, “แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2561–2580)”. กระทรวงศึกษาธิการ, 2561. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://bic.moe.go.th/images/stories/pdf/NS_SumPlanOct2018.pdf
- [2] กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน, “รายงานผลการดำเนินงานพัฒนาฝีมือแรงงานประจำปี 2563”. สืบค้น: 23 ธันวาคม 2024. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://sdfund.dsd.go.th/Content/Detail/31?content_type=performance
- [3] ภัควลัญญ์ ทรัพย์เจริญ, “การบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”, *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา*, ปี 2, ฉบับที่ 2, ส.ค. 2566.
- [4] E. Chukwuaguzie, “RELEVANCE OF THE SYSTEM THEORY TO THE EFFECTIVE AND EFFICIENT MANAGEMENT OF EDUCATION IN NIGERIA”, *Sapientia Foundation Journal of Education, Sciences and Gender Studies*, 4, 3, p. 277–284, September 2022.
- [5] D. Gillies, “Human Capital Theory in Education”, ใน *Encyclopedia of Educational Philosophy and Theory*, M. Peters, บ.ก., Singapore: Springer, 2017, น. 1–5. doi: 10.1007/978-981-287-532-7_254-1.
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, “สอศ.ปักหมุดขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน”, เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. สืบค้น: 23 ธันวาคม 2024. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.vec.go.th>
- [7] ศิวกรณ์ เอ่งฉ้วน, พัทธพงศ์ สุพรรณโณภาพ, และ ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, “ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0”, *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, ปี 13, ฉบับที่ 2, พ.ค. 2565.
- [8] W. Cui, “The Development and Innovation of Vocational Education from the Perspective of Lifelong Education”, *Journal of Contemporary Educational Research*, 4, April 2024, doi: 10.26689/jcer.v8i4.6776.
- [9] K. Zylfijaj & M. Shaqiri, “The Role of Vocational Education and Training in Bridging the Skills Gap in the Labor Market”, In *UBT International Conference, Management, Business and Economy*, Prishtine, Kosovo: University for Business and Technology. December 2024. [Online]. Available at:

- https://www.researchgate.net/publication/382250381_The_Role_of_Vocational_Education_and_Training_in_Bridging_the_Skills_Gap_in_the_Labor_Market
- [10] กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, “กสศ. ชูเป้าหมายการศึกษาตามบริบทพื้นที่ สร้างเมืองแห่งการเรียนรู้สู่พลังขับเคลื่อน SDGs ลดความเหลื่อมล้ำเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน”. สืบค้น: 23 ธันวาคม 2024. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.eef.or.th/news-150823/>
- [11] พลตรี อนุรักษ์ เพราแก้ว, “การยกระดับคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต”, กระทรวงศึกษาธิการ, 14 2559. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://otepc.go.th>
- [12] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566—2570)”. ราชกิจจานุเบกษา, 2565. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF
- [13] กลุ่มงานวิเคราะห์แผนและงบประมาณ, “มาทำความรู้จักกับ ‘S-CURVE 10 อุตสาหกรรมแห่งอนาคต’”. สืบค้น: 23 ธันวาคม 2024. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://www.planning.kmutnb.ac.th/news/view?id=27&utm_source=chatgpt.com
- [14] ธนู วงษ์จินดา, “ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ”, วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1, ปี 7, ฉบับที่ 2, ธ.ค. 2565.
- [15] ยศพล เวนุโกเศศ, “การเดินทางสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา : การสร้างนโยบายที่ยั่งยืน ที่มุ่งเป้าหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ”, วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา, ปี 7, ฉบับที่ 2, ธ.ค. 2566.
- [16] สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, “คู่มือการบริหารโครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center)”. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://bsq.vec.go.th/Portals/9/Standard/Manual/Manual%20Excellent%20Center.pdf>
- [17] D. C, Sarala, V. S. Jebadurai, A. E, และ H. G, *INNOVATIVE TEACHING PRACTICES FOR 4G STUDENTS*. IOR INTERNATIONAL PRESS, 2019. doi: 10.34256/iorip191.
- [18] พชร พิมพ์วาปี และ อัจฉรา ศรีพันธ์, “แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา”, สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปี 26, ฉบับที่ 4, ธ.ค. 2563.

ISSN 3057 - 0565 (Online)

Our Phone
038 616 434

Our Website
<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/ivee>

